

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

6 International Health Sciences and Life CONGRESS

Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi

PROCEEDING BOOK

02 - 05 March 2023

 ihslc.mehmetakif.edu.tr [ihslc2023](https://www.instagram.com/ihslc2023)

PROCEEDING BOOK

EDITED BY

ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT
ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ

IHS LC
2023

2023
BURDUR

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)***02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY***

This book is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher.

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Published, March 2023

www.ihslc.org

www.ihslc.mehmetakif.edu.tr

ihslc@outlook.com

IHSLC
2023

6th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE AND LIFE CONGRESS (IHSLC 2023)**02-05 March 2023 / BURDUR-TURKEY****ORGANIZATION COMMITTEE****HONORARY PRESIDENT****PROF. DR. ADEM KORKMAZ** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY RECTOR***CONGRESS PRESIDENT****ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT** – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY***MEMBERS OF THE ORGANISATION COMMITTEE**PROF. DR. EMRAH ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- *ADNAN MENDERES UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ENES AKYÜZ- *SAĞLIK BİLİMLERİ UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. MUSTAFA KILINÇ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY MASTER*ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. HALİL İBRAHİM TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. MELDA SOYSAL TOMRUK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. SALİH DOĞRU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. DENİZ TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*RESEARCH ASST. YAĞMURAYDIN ARIKAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER GÜLCİHAN AYBIKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*LECTURER ALİ SERT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*MASTER STUDENT MUSTAFA KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

SCIENTIFIC SECRETARY

ASSOC. PROF. DR. ÇIĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

IHSLC
2023

ADVISORY BOARD

- PROF. DR. DURMUŞ ACAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MEHMET KARACA - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ÖMER TEKŞEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HAKAN ÖNER - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEVİL ATASOY - *ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. AYKUT ÖZDARENDELİ - *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZLEM ÖZMEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ZAFER ÖZYILDIZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA DOĞA TEMİZSOYLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. ALİ REHA AĞAOĞLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - *SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. ÖZGECAN KORKMAZ AĞAOĞLU-*BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
- PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. MURAT KAYALAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. AFŞİN GÜNGÖR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. FİRDEVİS SAVİ ÇAKAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
- PROF. DR. HASAN YASAN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. MUSTAFA YILDIZ- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SEMRA KILIÇ - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
- PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. EMİNE EFE - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - *AKDENİZ UNIVERSITY*
- PROF. DR. NALAN TÜZMEN - *DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. GAMZE EKİNCİ - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - *GİRNE AMERİKAN UNIVERSITY*

PROF. DR. KURTULUŞ ÖNGEL – *İZMİR KATİP ÇELEBİ UNIVERSITY*

PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*

PROF. DR. AYŞE GÜL MUTLU GÜLMEMİŞ - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

DOÇ. DR. AFŞİN EMRE KAYIPMAZ - *TC SAĞLIK BAKANLIĞI KORONAVİRÜS BİLİM KURULU*

SCIENTIFIC BOARD *

PROF. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- ADNAN MENDERES UNIVERSITY

PROF. DR. ŞERİFE EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI - ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ALİ MURAT ALPARSLAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. FATMA FİLİZ ARI – AHİ EVRAN UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÜLKÜ BAYHAN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. GÜL ERGÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. PINAR GÜL- ATATÜRK UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. IŞIL KALAYCI- SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SARP KAYA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. MUSTAFA LAMBA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. YAHYA ÖZTÜRK- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SADIK YÜKSEL SIVACI- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. ÖZLEM TAGAY- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DR. HALİL YALÇIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ZERİN YEŞİL ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. RAFET AYDIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BURCU BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. NAZİFE BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İLKAY BOZ - AKDENİZ UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE CEYLAN- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MERVE ÇAMLİBEL – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ENDAM ÇETİNKAYA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BEKİR ÇETİNTAV - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE DARGA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İŞİL AÇIK DEMİRCİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAADET ÇÖMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BELGİN DİLMEN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ELÇİN ÜLKER EFTELİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GÖZDE EDE - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. LEVENT ELMAS – İZMİR BAKIRÇAY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SEMA ÖZMERT ERGİN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERAP GÖKÇE ESKİN - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SÜLEYMAN FAKİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SAVAŞ VOLKAN GENÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÇIĞDEM GÜN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. AYSUN GÜZEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. İNCİ BAŞER KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ŞEVKİNAZ KONAK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. MURAT ABDULGANİ KUŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HATİCE MERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. ÖZGÜR ÖNAL – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. HALİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERPİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. SERCAN ÖZBEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN – SİNOP UNIVERSITY
ASST. PROF. DR. DİLEK SAĞIR - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DERYA ŞAHİN - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVİNÇ SÜTLÜ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. EMİNE HİLAL ŞENER – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SİBEL ŞENTÜRK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. HACER TEKERCİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NURTEN TERKEŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MURAT TOMRUK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. İBRAHİM KUBİLAY TÜRKAY – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NEVİN USLU – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. SABRİYE UÇAN YAMAÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. BANU ASLAN YILMAZ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

*** The Scientific Committee is listed alphabetically by surname.**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. MURAT BEDANOKOV - MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSSIA

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ, KKTC

PROF. DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; MONTENEGRO

ASSOC. PROF. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ALBANIA

ASSOC. PROF. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

ASST. PROF. DR. HOSSEIN ASGAR POUR – ÇOMÜ, TURKEY

ASST. PROF. DR. MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. ALDONA MIGALA-WARCHOL - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUE, LİTHUANIA

LECTURER REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

AWARD BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA (PRESIDENT OF THE AWARD BOARD)

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU

PROF. DR. FERDİ BAŞTÜRK

PROF.DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT

DR. MIKAS BALKEVICIUS

WELCOME TO IHSLC 2023

Dear Colleagues;

We are honored to announce that the fourth International Congress of Health Sciences and Life will take place at the Independence Campus of Burdur Mehmet Akif Ersoy University between 02-05 March 2023 and invite you to this scientific meeting.

“Interdisciplinary Interaction in Health Sciences and Life Sciences” themed congress; Medical Sciences, Dentistry, Pharmacy, Veterinary Medicine, Nursing, Midwifery, Nutrition and Dietetics, Child Development, Physiotherapy and Rehabilitation, Emergency and Disaster Management, Biological and Life Sciences in the fields of various conferences, panels, courses and oral / poster presentations will be accepted.

“The capital of the Teke region”, the charming city of the Mediterranean region embellished with its historical and natural beauties, will bring together academics, sectoral stakeholders and students working in the field of health sciences to discuss the current situation and problems; we aim to host you at our congress where current information and future solutions will be put forward.

6. International Health Sciences and Life Congress’s scientific and social program of the region's roots of a well-known Yörük folklore in the province of Burdur where you can find valuable contributions with the wish to share in beautiful days, we invite you to respect and love.

Kind Regards...

Assoc. Prof. Dr . Mümin POLAT
Congress President

CONTENTS

MODERN YARA ÖRTÜSÜ: GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLER.....	21
MCF-7 MEME KANSERİ HÜCRELERİNDE UPADACİTİNİB (ABT-494) İNFLAMASYONU AZALTIR ..	30
SKLERODERMADA JAK İNHİBİTÖRLERİNİN KULLANIMI.....	36
THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN PERCEPTION AND COGNITIVE FUNCTION IN OFFICE WORKERS	40
MALATHİON İNTOKSİKASYONU SONUCU OLUŞAN NEFROTOKSİSİTEYE KARŞI MİRİSETİN VE KUERSETİN'İN MUHTEMEL KORUYUCU ROLLERİNİN ARAŞTIRILMASI	46
KURŞUN ASETATA MARUZİYETİN NEDEN OLDUĞU NEFROTOKSİSİTEYE KARŞI MİRİSETİN VE FİSETİNİN Nrf2/HO-1 SİNYAL YOLUNUN ARTIRILMASI YOLUYLA KORUYUCU ROLÜ	57
ADJUVAN İLE İNDÜKLENMİŞ DENEYSEL ARTRİT MODELİNDE PUNİCALAGİN, MİRİSETİN, KAEMFEROL VE FİSETİN UYGULAMALARININ ANTIENFLAMATUVAR ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....	68
BOSWELLİK ASİT, BETULİNİK ASİT VE ÜRSOLİK ASİT UYGULAMALARININ SIÇANLARDA SİKLOFOSFAMİD İLE İNDÜKLENMİŞ NEFROTOKSİSİTEYE KARŞI KORUYUCU ROLLERİNİN ARAŞTIRILMASI	79
CEP TELEFONU İLE MESAJLAŞMANIN YÜRÜYÜŞ HIZI, KADANS VE PELVİS KİNEMATİK PARAMETRELERİNE ETKİSİ.....	89
THE EFFECT OF HIGH-CALORIE NUTRITION AND EXERCISE ON LIVER ASPROSIN VALUES	97
SAĞLIK ALANINDA ÖĞRENİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PROBİYOTİK VE PREBİYOTİKLERE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	107
İNME HASTALARINDA YÜRÜME HIZININ BELİRLEYİCİLERİ.....	116
İNSPİRATUAR KAS KUVVETİ ÜRİNER İNKONTİNANSI ETKİLER Mİ?	124
ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK TÜKENMİŞLİK VE BESLENME DURUMU İLE İLİŞKİSİ	133
DEFINED OMIC RESEARCHES IN MOLECULAR-BASED MONITORING OF WATER POLLUTION ..	142
INVESTIGATION OF THE TOXIC EFFECT OF METAL ZINC AND ZINC OXIDE NANOPARTICLE IN A FRESHWATER SPECIES	149
OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE RİTİM DUYUSUNUN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR DERLEME ÇALIŞMA	155
BİR ÜNİVERSİTEDE SERVİS EDİLEN STANDART ANA YEMEK VE VEJETARYEN ALTERNATİFLERİNİN BESİNSEL KARŞILAŞTIRILMASI.....	165
İNSAN İMMÜNYETMEZLİK VİRUS-1 (HIV-1) POZİTİF BİREYLERDE İNTEGRAZ GEN MUTASYONLARININ ARAŞTIRILMASI.....	177
MCF-7 HÜCRELERİNDE UPADACİTİNİB VE LUTEOLİN KULLANIMI HÜCRE PROLİFERASYONUNU BASKILAR.....	185

İLAC STOKLARININ YÖNETİMİNDE ABC VE VED ANALİZİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA	190
PREPARATION FOR B-MODE ULTRASONOGRAPHY IN SHEEP AND HISTOGRAM ANALYSIS OF RESULTS	197
MÜLTECİLER VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNE YAPILAN YAYINLARIN ÖZELLİKLERİ VE ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ: BİR BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	203
AFETLERDE HELİKOPTER AMBULANS KULLANIMI.....	212
SON 10 YILDA YAYIMLANAN SEREBRAL PALSİLİLERİN REHABİLİTASYONUNDA KULLANILAN THERATOĞS İLE İLGİLİ YAYINLARIN İNCELENMESİ.....	219
ALZHEİMER HASTALIĞINDA APRAKSİYE YÖNELİK DEĞERLENDİRME VE TEDAVİ YAKLAŞIMLARI.....	224
AMATÖR TENİSÇİLERDE AKDENİZ TİPİ DİYETE UYUMUN VE OBEZİTE VARLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	234
AMELİYAT SONRASI AĞRI YÖNETİMİNDE MÜZİK TERAPİ.....	244
BİR KÖPEKTE ANGULER DEFORMİTE OLGUSU VE SAĞALTIMI.....	251
ANKARA'DA BİR DEVLET İLKOKULUNA DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN BESLENME SÜRECİNE ANNELERİNİN BESLENME BİLGİ DÜZEYLERİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ	255
ROMATİZMAL HASTALIKLARIN TEDAVİSİNDE AKUATERAPİ YAKLAŞIMLARININ ETKİNLİĞİ	265
ASKORBİK ASİT VE BİLİŞSEL SAĞLIK ÜZERİNE ETKİSİ.....	274
SAĞLIK KURULUŞLARINDA DIŞ KAYNAK KULLANIMININ MALİYETLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: ÇAMAŞIRHANE ÖRNEĞİ	283
MESANENİN YÜZEYEL ÜROTELYAL KARSİNOMLARINDA E-CADHERİN, SURVİVİN, ANNEXİN A2 EKSPRESYONUNUN TUMÖR NÜKSÜ VE PROGNOSTİK FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİ	295
DENEYSSEL MODELLERDE BAĞIRSAK GEÇİRGENLİĞİ TESPİTİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER 304	
2022 YILINDA DÜNYADA YAŞANAN AFETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	316
KEDİLERİN HİPERTROFİK KARDİYOMİYOPATİSİNDE EKOKARDİYOĞRAFİK DİYAGNOSTİK TEKNİKLER.....	323
BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN MORİO KURDUNUN (<i>Zophobas morio</i>) DEĞERLENDİRİLMESİ	333
PARKİNSON HASTALIĞI'NDA GÜNCEL FİZYOTERAPİ ve REHABİLİTASYON YAKLAŞIMLARI ...	343
INVESTIGATION OF THE ROLE OF TIMED UP AND GO AND 30-SECOND SIT TO STAND TESTS IN EVALUATING FUNCTIONAL CAPACITY IN PATIENTS WITH CEREBRAL PALSY	351
SEVOFLURAN GENEL ANESTEZİSİNDEKİ KÖPEKLERDE PROPOFOL VE TİYOPENTAL İNDÜKSİYONUNUN HEMATOLOJİK, BİYOKİMYASAL VE KARDİYOVASKÜLER ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI	360
YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN FAST HUGS BID KODLAMASI HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	370

KOR KASLARININ KAS KUVVETİ VE ENDURANSLARI İLE EKSTERNAL PERTÜRBASYON SIRASINDAKİ POSTÜRAL KONTROL DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	379
SOSYAL ÇALIŞMACILARIN COVID-19 KAPSAMINDA SUNULAN PSİKOSOSYAL DESTEK HİZMETLERİNİN ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	388
BİR KÖPEKTE PERİNEAL FITİK İLE BİRLİKTE SEYREDEN İDRAR KESESİNİN RETROFLEKSİYONU OLGUSU	400
BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE ÇALIŞAN UZMANLIK ÖĞRENCİSİ HEKİMLERİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ DOYUMU DÜZEYLERİ.....	405
BRUKSİZMDE TANI VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ	412
KORONER BT ANJİOGRAFİ ÇEKİLEN HASTALARDA FERRİTİN VE LDL DEĞERLERİNİN KORONER ARTER HASTALIĞI DERECEŚİ İLE İLİŞKİSİ	421
KALP CERRAHİSİ SONRASINDA EOZİNOFİL VE IgE SEVİYESİNDEKİ DEĞİŞİM MİKTARININ PROGNOZAETKİSİ.....	428
Yeni Nesil Embriyoloji Araştırmalarında Matematiksel Yaklaşımların Rolü.....	439
COMPUTER ADAPTİVE TESTİNG APPLICATIONS ADAPTED TO THE INDIVIDUAL IN REHABILITATION.....	445
ÇOCUKLARDA PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINI ÖNLEMeye YÖNELİK EBEVEYN PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ GELİŞTİRİLMESİ	455
CONDYLUS OCCIPITALIS'İN MORFOLOJİK VE MORFOMETRİK OLARAK İNCELENMESİ.....	461
COVİD-19 PANDEMİSİ VE GIDALAR	471
AJİTE DEMANSLI YAŞLILARIN HEMŞİRELİK BAKIMINDA OYUNCAK BEBEK TERAPİSİ	481
DEPREM SONRASI YIKILAN BİNA ENKAZLARINDA CANLI ARAMA İLE ENKAZLARIN KALDIRILMASINDA OLUŞAN TOZUN ÇALIŞANLARA ETKİSİ	490
Obeziteye Karşı Potansiyel Bir Fonksiyonel İçecek Olarak Kombu Çayı Tüketimi	505
DİJİTAL SAĞLIK TEKNOLOJİLERİNDEN GEBELİK UYGULAMALARININ İNCELENMESİ	515
DİYABET HASTALARINDA İLAÇ UYUMUNU ARTIRMAYA YÖNELİK MÜDAHALELER	520
Diyet Keten Tohumu ve Keten Tohumu Yağının Kardiyovasküler Hastalıklar Üzerine Etkileri	527
DOĞAL AFETLERİN ERKEN TAHMİNİ İÇİN HAYVAN DAVRANIŞLARININ GÖZLEMLENMESİ	536
EFFECT OF ORAL PROPRANOLOL USE ON THE LABORATORY IN INFANTILE HEMANGIOMA ...	545
FİBROMİYALJİ VE PERİODONTİTİS ARASINDAKİ ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİ.....	549
İÇME SULARINDAN İZOLE EDİLEN <i>ESCHERICHIA COLI</i> SUŞLARINDA <i>TEM</i> VE <i>SHV</i> TİPİ BETA LAKTAMAZ GENLERİNİN ARAŞTIRILMASI	558
Evaluation of Suleyman Demirel University Faculty of Medicine Intern Carnet by Years.....	569
Farklı Hiperekstansiyon Korselerinin Basamak İnme Aktivitesindeki Postüral Kontrol ve Plantar Basınc Parametrelerine Etkisi.....	575

DÜŞÜK AKIMLI SEVOFLURAN ANESTEZİSİNDEKİ KÖPEKLERDE AZOTPROTOKSİTİN KARDİYOVAŞKÜLER SİSTEM VE HEMODİNAMİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	583
KÖPEKLERDE TORAKS TRAVMALARININ YÖNETİMİ.....	592
DO INTRAOPERATIVE ARTERIAL BLOOD GAS LACTATE AND HEMOGLOBIN LEVELS PREDICT INTRAOPERATIVE AND POSTOPERATIVE BLOOD TRANSFUSION NEED IN PATIENTS UNDERGOING HYSTERECTOMY FOR PLACENTAL INVASION ABNORMALITIES	600
EVALUATION OF NEUTROPHIL/LYMPHOCYTE, LYMPHOCYTE/MONOCYTE AND MEAN PLATELET VOLUME/LYMPHOCYTE RATIOS IN KAWASAKI DISEASE.....	604
GERONTOLOJİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI VE EMPATİK BECERİ DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	613
HASTANE BAĞÇELERİNİN İYİLEŞME ÜZERİNE ETKİLERİ.....	628
ATIK GIDA YÖNETİMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİLİĞİ.....	637
HEMŞİRELERDE EMPATİ VE TÜKENMİŞLİĞİN ÖNEMİ	644
HIZLI-BOZUK KONUŞMADA KOARTİKÜLASYON.....	652
Kefirin Sağlık Üzerine Etkileri	661
ISOLATED DIRECT HYPERBILIRUBINEMIA RELATED TO POSTOPERATIVE PARALYTIC ILEUS: CASE REPORT	667
CEVİZ KALİTESİNİN BULANIK MANTIK YAKLAŞIMI İLE BELİRLENMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ 671	
GÜÇ KOŞULLAR ALTINDAKİ ÇOCUKLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI	678
KARBON AYAK İZİ İÇİN HESAPLAMA ARACININ GELİŞTİRİLMESİ: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ	690
ET BAĞIMLILIĞI ANKETİ'NİN TÜRKÇE GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK ANALİZİ.....	704
THE EFFECT ON FLOWABILITY BEHAVIOR PROFILING OF THE COUPLING AGENT RATIO IN RESINOUS DENTAL COMPOSITES AND ITS RELATION WITH PHYSICO-MECHANICAL PROPERTIES 716	
GIDA TEKNOLOJİSİNDE KAPARI KULLANIMININ GIDA GÜVENLİĞİ VE KALİTESİ AÇISINDAN YERİ VE ÖNEMİ	725
GIDA ÜRETİMİ VE BESLENME AÇISINDAN KOMBUCHA (KOMBU ÇAYI) KULLANIMININ ÖNEMİ 730	
PREPARATION OF SHEEP TO 2D- SHEAR WAVE ELASTOGRAPHY	740
YEME BOZUKLUĞU VE YEME BAĞIMLILIĞININ, DUYGUSAL İŞTAH VE YEME DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİ: GENÇ YETİŞKİNLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	749
IN-VITRO BASED MEASUREMENT OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUES BY INVERSE MODEL APPROACH	766
DOKULARIN OPTİK ÖZELLİKLERİNİN TERS MODEL YAKLAŞIMI İLE İN VİTRO TABANLI ÖLÇÜMÜ 766	

OBEZİTEDE ADİPOZ DOKU DİSFONKSİYONU	776
SAĞLIK PROFESYONELLERİNE YÖNELİK İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ARAŞTIRMALARININ 1970' TEN GÜNÜMÜZE KÜRESEL EĞİLİMİ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	785
KAFEİNİN SPORTİF PERFORMANSA VE METABOLİK PROFİLE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	796
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASINDA GEÇİCİ BARINMA ALANI OLARAK KULLANILAN YURLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	805
KEDİ VE KÖPEKLERDE PROPTOZİS BULBİ OLGULARINA KLİNİK YAKLAŞIM.....	816
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE YAŞLI AYRIMCILIĞI VE EMPATİK EĞİLİM.....	823
YEME HIZI VE ISIRMA BÜYÜKLÜĞÜNÜN OBEZİTE İLE İLİŞKİSİ.....	835
İŞ HAYATINDA KADIN: KRALIÇE ARI SENDROMU	845
ATEŞ DİKENİ, MAYDONOZ, ALEOVERA BİTKİLERİ' NİN ZOR İYİLEŞEN DİYABETİK AYAK YARALARI İÇİN ANTİBAKTERİYEL VE İLAÇ ETKİSİ GÖSTEREBİLECEK YARA ÖRTÜSÜ OLARAK GELİŞTİRİLEBİLİRLİĞİ' NİN İNCELENMESİ	852
KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞI (KOAİ)'NDA DİSPNENİN UYKU VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	857
Küçük Hücreli Akciğer Kanseri Hastalarında Sistemik İnflamatuvar Yanıt ile Beyin ve Kemik Metastazı Arasındaki ilişki	864
Üst ekstremitte rehabilitasyonunda video oyunu bazlı terapi şekli olan LEAP Motion'ın etkinliğinin incelenmesi 878	
Lingual ve Labial Sabit Ortodontik Aygıtların Etkilerinin Karşılaştırılması: Retrospektif Çalışma.....	896
EXPERIMENTAL BASED DETERMINATION OF OPTICAL PROPERTIES OF TISSUE MIMICKING LIQUID PHANTOM.....	910
EVALUATION OF CLINICAL, OPTICAL COHERENCE TOMOGRAPHY FINDINGS AND PROGNOSIS IN SOLAR RETINOPATHY DEVELOPED BY SUN ECLIPSE.....	920
BİR KÖPEKTE HATALI OPERATİF MÜDAHALEYE BAĞLI.....	929
MERLEY MİŞEL'İN BELİRSİZLİK KURAMINA GÖRE OSTOMİLİ HASTAYA UYGULANAN HEMŞİRELİK BAKIMI	935
MODERN DİŞ HEKİMLİĞİNDE NİTRÖZ OKSİT	945
Akrilamid maruziyetine karşı oleuropein uygulanan sıçan böbreğinde endoplazmik retikulum stres belirteci GRP78'in araştırılması.....	950
MULTİPLE SKLEROZLU HASTALARDA ANKSİYETENİN YORDAYICILARI OLAN NÖROPATİK AĞRI VE ALEKSİTİMİDE HEMŞİRELİK BAKIMI	965
Evaluation of calcium levels in male patients with urinary tract infection	977
PAPİLLER TİROİD KARSİNOMLARINDA FOXE1, IMP3 ve TERT EKSPRESYONU.....	984
ÇOCUK VE SAĞLIK	995
ORGAN BAĞIŞI VE NAKLİ'NİN ÖNEMİ.....	1006

ÖZEL BAKIM GEREKTİREN GÖRME, İŞİTME VE ORTOPEDİK ENGELLİ BİREYLERDE AĞIZ SAĞLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	1016
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER POLİKLİNİĞİ'NE BAŞVURU YAPAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE COVID-19 KORKUSU DÜZEYİ VE COVID-19 AŞISINA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ.....	1029
PHTHALATE EXPOSURE AND LANGUAGE DEVELOPMENT IN CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW.....	1031
Düzenli Uygulanan Pilates Egzersizlerinin Sedanter Adölesan Kızlarda Vücut Kompozisyonları ve Kuvvet Gelişimi Üzerine Etkisi.....	1043
Prematüre bebeklerde hidrolize mamaların beslenme intoleransını önleme etkinliği var mı?.....	1050
PSİKOTERAPİDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI.....	1054
TORAKOTOMİ SONRASI QİGONG EGZERSİZ EĞİTİMİNİN SOLUNUM FONKSİYONU ÜZERİNE ETKİLERİ.....	1064
RADIOMICS IN CANCER DIAGNOSIS.....	1071
SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.....	1077
SAĞLIK KURUMLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET UYGULAMALARI VE ÖRGÜTSEL PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLGİ YÖNETİMİNİN ARACILIK ROLÜ: HEMŞİRE VE EBELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	1091
SANAL GERÇEKLİĞİN ALZHEİMER HASTALIĞINDA KULLANIMI.....	1098
DİYABETLİ BİREYLERDE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ İLE AKTİVİTE ROL DENGESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	1108
İLK TRİMESTERDE AKCİĞER SKUAMÖZ HÜCRELİ KANSER TANISI ALAN NADİR BİR OLGU... ..	1116
SCOTTISH FOLD IRKI BİR KEDİDE BİLATERAL KALÇA DİSPLAZİSİ OLGUSU VE SAĞALTIMI ..	1121
İSTENMEYEN PERİOPERATİF HİPOTERMİNİN ÖNLENMESİNDE KANITA DAYALI ÖNERİLER ..	1129
THE EFFECT OF ROYAL JELLY ON IRISIN IN EXPERIMENTALLY DIABETIC RATS	1142
SIMULATION-BASED INVESTIGATION OF PRESSURE AND THERMAL EFFECTS OF FOCUSED ULTRASOUND ON A BIOLOGICAL TISSUE FOR MEDICAL DIAGNOSIS	1151
BİTKİ GELİŞİMİNİ TEŞVİK EDEN BAKTERİLERİN (PGPB) TUZ STRESİNE MARUZ KALAN FİDELERDEKİ BAZI MORFOLOJİK PARAMETRELERE ETKİSİ.....	1161
SONUÇLARIYLA DOĞUM KORKUSU.....	1162
SPASTİSİTENİN ULTRASONOGRAFİ VE ELASTOGRAFİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: DERLEME ..	1171
<i>Spirulina platensis</i> 'İN BESİN İÇERİĞİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	1180
SURGICAL MANAGEMENT OF OCULAR SQUAMOUS CELL CARCINOMA BY USING FLAP SLIDING TECHNIQUE IN A SIMMENTAL CATTLE.....	1189
SÜT VE SU KEFİRLERİNİN FİZİKOKİMYASAL VE MİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN KIYASLANMASI	1196

PARKİNSON HASTALARINDA MOTOR VE KOGNİTİF EK GÖREVİN ÇİFT GÖREV PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	1206
INVESTIGATION OF FULL BLOOD COUNT PARAMETERS, NEUTROPHIL LYMPHOCYTE RATIO AND PLATELET LYMPHOCYTE RATIO IN PATIENTS WITH METABOLIC SYNDROME.....	1209
ÇOCUKLARDA SÜT VE DAİMİ GÖMÜLÜ DİŞ PREVALANSININ RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ.....	1217
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP ACROSS EATING ATTITUDE, EMOTIONAL EATING AND BODY MASS INDEX IN UNIVERSITY STUDENTS.....	1224
INVESTIGATION OF SIZE EFFECT OF COMMERCIAL SILICA FILLERS ON SOME MECHANICAL BEHAVIOURS OF DENTAL COMPOSITES.....	1233
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP ACROSS EATING ATTITUDE, EMOTIONAL EATING AND BODY MASS INDEX IN UNIVERSITY STUDENTS.....	1243
BİR KEDİDE YÜKSEKTEN DÜŞME SONUCU MEYDANA GELEN MİDE RUPTURU OLGUSU	1252
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE SPORUN ETKİSİ.....	1256
CLINICOPATHOLOGICAL RETROSPECTIVE EVALUATION OF MAJOR SALIVARY GLAND FINE NEEDLE BIOPSY RESULTS.....	1269
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	1274
SİGARA İÇEN GENÇLERDE SİGARA BIRAKMA ÖZ YETERLİLİĞİNİN İNCELENMESİ	1282
SEMEN İÇERİSİNDEKİ HAYVAN SPERMLERİNİN GÖRÜNTÜ İŞLEME YÖNTEMİ VE DERİN ÖĞRENME ALGORİTMASI İLE TESPİTİ.....	1294
BİR ATMACADA (<i>Accipiter nisus</i>) KURSAK YIRILMASININ İNTRANASAL	1303
HİDROJELLER VE SAĞLIKTA KULLANIM ALANLARI.....	1307
DİŞ HEKİMLİĞİ ÖĞRENCİLERİNDE ÖĞRENME STİLLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	1314
HENOCH-SCHÖNLEİN PURPURA'NIN ŞİDDETLİ GASTROİNTESTİNAL VE/VEYA BÖBREK TUTULUMUNU TAHMİN ETMEDE MAKİNE ÖĞRENİMİ ALGORİTMALARININ KULLANILMASI	1332
DİZ OSTEOARTRİTLİ HASTALARDA AĞRI KONTROLÜNDE AKUATİK EGZERSİZLERİN YERİ ..	1342
SOL VENTRİKÜLER DESTEK CİHAZI (LEFT VENTRICULAR ASSIST DEVICE) (LVAD) İMPLANTASYONU SONRASI KARDİYAK REHABİLİTASYON	1348
DİŞ HEKİMLİĞİNDE ZOR HAVAYOLUNA YAKLAŞIM	1354
OTİZMLİ HASTALARDA D VİTAMİNİ	1359
TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN BİREYLERDE SERBEST ZAMAN AKTİVİTE PROGRAMININ BİLİŞSEL BECERİ VE İŞLEVSELLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	1365
how reliable are “scoliosis videos” on instagram?.....	1374
KAN GAZI ANALİZÖRÜ HEMOGLOBİN, SODYUM VE POTASYUM SONUÇLARININ HEMOGRAM VE BIYOKİMYA ANALİZÖRÜ İLE UYUMU	1377
11 Yaşındaki Erkek Alman Çoban Köpeğinde Kriptoşide Bağlı Diffuz Seminom Tümör	1384

METABOLİK SENDROM OLUŞTURULAN RATLARDA YÜZME EGZERSİZİNİN KARACİĞER ENZİMLERİNE ETKİLERİ*	1386
SAĞLIĞA BÜTÜNCÜL BAKIŞ AÇISI: TEK SAĞLIK	1394
DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSES' ATTITUDES TO MEDICAL ERRORS AND QUALITY OF CARE: A CROSS-SECTIONAL STUDY	1398
EFFECT OF DEFINED MEDIA ON <i>in vitro</i> BOVINE BLASTOCYST PRODUCTION AND FREEZING OF BLASTOCYSTS BY DIFFERENT CRYOPRESERVATION TECHNIQUES	1405
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN E-SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	1412
TÜRKİYE'DE TWİTTER KULLANAN YETİŞKİNLERİN UYKU HAKKINDAKİ PAYLAŞIMLARI: TEMATİK BİR ANALİZ	1423
YARA BAKIMINDA AKTİF KAPAMA SİSTEMLERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI	1437
YAŞLI İSTİSMAR VE İHMALİ	1448
YETİŞKİNLERDE GÖRÜLEN UYKUSUZLUK ŞİDDETİNİN VE BENLİK SAYGISININ HEDONİK AÇLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	1456
YOGANIN ÇOCUKLARDA STRES YÖNETİMİNE ETKİSİ	1466
AFET DURUMUNDA ÇOCUK BESLENMESİNDEKİ ZORLUKLAR VE ÖNERİLER	1470
FUTBOL OYUNCULARINDA DENGE PARAMETRELERİ FARKLILIKLARI	1479
SUİCİDE AMAÇLI OLANZAPİN ALIMI SONRASINDA YOĞUN BAKIMDA TAKİP EDİLMİŞ BİR OLGU 1487	
ORMAN YANGINLARININ İNSAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ	1491
KEDİ VE KÖPEKLERDE GLOKOM	1501
KEDİ VE KÖPEKLERDE İNTRAKRANİYAL CERRAHİDE ANESTEZİ YÖNETİMİ	1507
KERATİTİS OLGULARINA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	1517
KEDİ ve KÖPEKLERDE PELVİK EKSTREMİTE AÇILARININ KLİNİK UYGULANMALARI	1527
DİŞ HEKİMLİĞİNDE KORUYUCU ORTODONTİK YAKLAŞIMLARA PEDODONTİK BAKIŞ AÇISI	1538
BEBEK, ÇOCUK VE ERGENLERDE ÇÜRÜK PROFİLAKSİSİ	1545
ÇOCUKLARDA BRUKSİZM: ETİYOLOJİK FAKTÖRLER NELERDİR?	1551
ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİNDE KORUYUCU UYGULAMALAR	1556
ÇOCUKLARDA DENTAL KORKU VE DAVRANIŞ İDARESİ PROBLEMLERİ	1562
TEMPOROMANDİBULAR EKLEM DİSFONKSİYONUNUN PEDODONTİK HASTALARDA DEĞERLENDİRİLMESİ	1568
DİŞ ÇÜRÜĞÜ İLE BESLENME ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	1573
ÇOCUKLARDA GİNGİVAL VE PERİODONTAL HASTALIKLAR	1581

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN METİNLERİN SAĞLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	1592
PANDEMİ SONRASINDA, PEDODONTİ KLİNİĞİNE MUAYENEYE GELEN ÇOCUK VE ADELOSANLARDA, GİNGİVAL VE PERİODONTAL HASTALIKLARA DAİR BULGULARIN GÖZLEMLENMESİ-ÖN ÇALIŞMA	1605
PREMATÜRE BEBEKLERDE HİDROLİZE MAMALARIN BESLENME İNTOLERANSINI ÖNLEME ETKİNLİĞİ VAR MI?	1611
SAĞLIĞA İLİŞKİN BİLGİ EDİNME VE DAVRANIŞLARDA İNTERNET VE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	1615
BUZZY VİBRASYON SİSTEMİYLE BİRLİKTE UYGULANAN LOKAL ANESTEZİ TEKNİKLERİ	1627
PEDODONTİK HASTALARIN GENEL ANESTEZİ ALTINDA TEDAVİ EDİLME NEDENLERİ	1632
ÇOCUKLARDA ZARARLI ALIŞKANLIKLAR VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ	1637
ÇEVRE SORUNU OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE OLASI AFET OLAY(LAR)INA ETKİLERİ	1645
SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ VE AFET YÖNETİMİ.....	1656
GENÇ İNTİHARLARI VE SOSYAL DEVLETİN EDİMİ OLARAK İNTİHARI ÖNLEME ÇABALARI ...	1667
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN ÇOCUK KİTAPLARININ SAĞLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	1676
SÜT DİŞİ RESTORASONUNDA KULLANILAN ADEZİV SİSTEMLER.....	1689
YAŞLI BAKIMINDA MADALYONUN DİĞER YÜZÜ: YAŞLI İHMAL VE İSTİSMARI.....	1697
ÇOCUK DİŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANILAN YER TUTUCULAR	1706

IHSLC
2023

ET BAĞIMLILIĞI ANKETİ'NİN TÜRKÇE GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK ANALİZİ

(Turkish Validity and Reliability Analysis of the Meat Attachment Questionnaire)

Elif Günalan¹, Ayhan Parmaksız², Hayrettin Mutlu³

¹ İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, elif.gunalan@istun.edu.tr

² İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ayhan.parmaksiz@istun.edu.tr

³ İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye, hayrettin.mutlu@istun.edu.tr

ÖZET

Et Bağımlılığı Anketi (EBA), et tüketimindeki pozitif bağı ölçmek için kullanılan bir ölçektir. Bu çalışma, üniversite öğrencileri arasında EBA'nın Türkçe versiyonunun geçerliğini ve güvenilirliğini belirlemektir. Çalışma 214 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Madde analizi, Cronbach alfa (CA), sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) test/tekrar test güvenilirliği testleri SPSS (versiyon 26) ile yapılmıştır ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) lavaan R (sürüm 0.6-13) ve semPlot R (sürüm 1.1.6) paketleri ile uygulanmıştır. EBA alt ölçeklerinin CA ve ICC değerleri sırasıyla hazcılık için 0,91 ve 0,92, ilgi için 0,74 ve 0,45, yetki için 0,76 ve 0,78, bağımlılık için 0,86 ve 0,91 ve küresel puan için 0,91 ve 0,92'dir. İkinci dereceden DFA modelinde test edilen model için tüm faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve yüksek uyum indeksleri elde edilmiştir. ($\chi^2/df=151,93/101=1,50$; RMSEA = 0,05; SRMR=0,08; NFI=0,97; NNFI=0,99; CFI=0,99; GFI=0,98; AGFI=0,97). Elde edilen bulgulara göre, EBA'nın Türkçe versiyonu üniversite öğrencileri arasında geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Et, Geçerlilik, Güvenilirlik, Sürdürülebilirlik.

ABSTRACT

Meat Attachment Questionnaire (MAQ) is a scale to measure the positive bond in meat consumption. This study aimed to determine the validation and reliability of the Turkish version of the MAQ. Research was conducted with 214 university students. Item analysis, Cronbach's alpha (CA), intraclass correlation coefficient (ICC) test/retest reliability tests were performed by SPSS (version 26) and confirmatory factor analysis (CFA) was applied usage with lavaan R (version 0.6-13) and semPlot R (version 1.1.6) packages. CA and ICC values of MAQ subscales were determined as 0,91 and 0,92 for hedonism, 0,74 and 0,45 for affinity, 0,76 and 0,78 for entitlement, 0,86 and 0,91 for dependence and 0,91 and 0,92 for global score, respectively. All factor loadings were statistically significant and high fit indices were obtained for the model

tested in the second-order CFA model. ($\chi^2/df=151,93/101=1,50$; $RMSEA = 0,05$; $SRMR=0,08$; $NFI=0,97$; $NNFI=0,99$; $CFI=0,99$; $GFI=0,98$; $AGFI=0,97$). According to our findings, Turkish version of MAQ can be accepted as a reliable and valid scale among university students.

Key words: Meat, Validity, Reliability, Sustainability.

1. GİRİŞ

Et zengin besinsel içeriğiyle sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemli bir bileşenidir. Besinsel kompozisyonu bağlamında et, biyoyararlanımı oldukça yüksek olan proteinin yanı sıra demir, selenyum, çinko ve B12 vitamini gibi değerli besinsel öğeleri ihtiva etmektedir. Karaciğer gibi organ etleri ise A vitamini ve folik asit açısından oldukça zengindir (1). Ayrıca, et ve et ürünleri içerdiği yağ asitleri ile yağda eriyen vitaminlerin emilimine aracılık etmekte ve bu vitaminlerin potansiyel eksikliklerini önlemeye yardımcı olmaktadır (2).

Öte yandan, kırmızı et ve işlenmiş et ürünlerindeki yüksek doymuş yağ ve kolesterol içeriği sebebiyle bu ürünlerin aşırı tüketimi obezite, insülin direnci, tip II diyabet, hipertansiyon, ateroskleroz, metabolik sendrom, kanser vb. çeşitli hastalıkların görülmesine sebep olmaktadır (3). Ayrıca, besin örüntümüz içerisinde yer alan etin yüksek oranda tüketilmesiyle birlikte hayvan çiftliklerinin artması, arazilerin bozulması, biyolojik çeşitlilik kaybı, tatlı su kaynaklarının tükenmesi, hayvan refahının ve sağlığının olumsuz yönde etkilenmesine sebep olarak çevreye de zarar vermektedir (4-6).

Aşırı et tüketimiyle ilişkili olarak meydana gelen sağlık ve çevre sorunlarının ortadan kaldırılması ise et tüketimini belirleyen kişisel faktörlerin toplum temelinde ortaya konulmasıyla mümkün olacaktır. Meat Attachment Questionnaire (MAQ) ya da Türkçe adıyla Et Bağımlılığı Anketi (EBA) bireylerin et tüketimi davranışının değerlendirilmesinde ayırıcı bir tanımlama yapabilmeye olanak sağlamaktadır (7). Bu araştırmada, Et Bağımlılığı Anketi'nin Türk beslenme sistemine adapte edilerek Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğinin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Tasarımı

Bu çalışma bir anket güvenilirlik-geçerlilik araştırması olup, İstanbul Esenyurt Üniversitesi Etik Kurulunun 26.01.2023 tarih ve 2023/02-2 nolu etik kurul toplantısında görüşülüp oybirliğiyle onaylanmıştır.

Güvenilirlik-geçerliliği alınacak anket olan EBA 16 sorudan oluşan likert tipte bir ankettir. Çalışmanın yürütüleceği örneklem sayısı ise anket madde sayısınının 10 katı olacağı şekilde belirlenerek 160 olarak hesaplanmış, %10 fire payı düşünülerek minimum 176 yetişkin katılımcıya ulaşılması hedeflenmiştir (8).

Hazırlanan veri toplama formu bilgilendirilmiş onamı alınan 258 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden 44 tanesi tamamlanmamış olduğundan çalışmadan dışlanmış ve 214 anket analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin demografik özellikleri, et tüketim sıklıkları belirlenmiştir.

2.2. Et Bağımlılığı Anketi

EBA tüketicilerin et tüketimlerini azaltmak ve daha bitki bazlı bir diyet benimseme konusundaki istekliliklerini belirlemeye duyulan ihtiyaçtan ötürü geliştirilmiştir. Ankette ölçülen durum ise et tüketimine yönelik olumlu bağlıdır. Anket, 16 maddeden oluşmakta olup likert tipi bir ankettir. Anketteki her bir maddenin puanlanmasında yanıt ölçeği aralıkları 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasındadır ve 4, 6, 9, 13, 14. maddeler tersten puanlanmaktadır. (örneğin: 1=5; 2=4; 3=3; 4=1; 5=1). Anket sonucunda bireylerin et bağımlılığına yönelik davranışlarına ilişkin 4 boyut için bilgi edinilebilmektedir. Bunlar; hazıcılık, ilgi, yetki ve bağımlılık boyutlarıdır. Ayrıca, ete bağlanmanın ikinci dereceden küresel boyutu iyi model uyum kriterlerini tam olarak karşılamaktadır ve küresel boyut ete yönelik olumlu bağa ilişkin genel bir puanı ifade eder. Bu bağlamda, hazıcılık boyutu puanı 1, 5, 8 ve 10 numaralı maddelerin ortalamasıyla, ilgi boyutu puanı 4, 6, 13 ve 14 numaralı maddelerin ortalamasıyla, yetki boyutu puanı 3, 7 ve 15 numaralı maddelerin ortalamasıyla, bağımlılık boyutu puanı 2, 9, 11, 12 ve 16 numaralı maddelerin ortalamasıyla ve küresel puan ise tüm maddelerin puanının ortalamasıyla elde edilmektedir. Daha yüksek puanlar, et tüketimine yönelik daha yüksek bağımlılık düzeylerini göstermektedir. İç güvenilirlik analizine göre alt boyutların Cronbach alfa (CA) değerleri 0,77 ile 0,90 arasında olup, küresel puana ait CA değeri ise 0,92 olarak belirlenmiştir (7). Anketin güvenilirlik-geçerlilik çalışmasında öncelikle Türkçe'ye adaptasyon ve kültürel adaptasyon süreçleri yapılan pilot çalışmayla tamamlanmıştır. Ardından anket 258 üniversite öğrencisine uygulanmış ve 2-4 hafta sonrasında anketin daha önceden uygulandığı 40 öğrencide tekrar test süreci yürütülmüştür.

2.2.1. Türkçeye Adaptasyon Protokolü

Orijinal dili İngilizce olan anketin Türk toplumunda geçerlilik ve güvenilirliğini saptamak amacıyla öncelikle Türkçe dil geçerliliği sağlanmıştır. Bunun için Brislin (1986) tarafından geliştirilen standart bir uygulama prosedürü yürütülmüştür. Bu süreçte, anket soruları öncelikle her iki dile de hakim olan araştırmacı tarafından Türkçe diline çevrilmiş, sonrasında bağımsız ve her iki dile de hakim olan akademisyenlerden oluşan bir ekip tarafından tekrar orijinal diline çevrilmiştir. Orijinal dilinden Türkçe'ye ve Türkçe'den orijinal dile çeviri prosedürü ankette herhangi bir tutarsızlık, hata, bias, uyumsuzluk olmayana kadar tekrarlanmıştır (9).

2.2.2. Anketin Kültürel Adaptasyonu

Türkçe'ye adaptasyonu tamamlanan anket 20 kişilik küçük bir gruba uygulanarak söz konusu çeviri eksiklikleri giderilmiş ve anketin kültürel adaptasyonu sağlanmıştır. Bu kısımda anketin oldukça kolay anlaşılır ve basit bir yapısı olduğu katılımcılar tarafından onaylanmıştır. Birkaç öneri ile anket son halini almıştır.

Anket adı orijinal formda “meat attachment” yani Türkçe'ye doğrudan çevrimi sağlandığında “et eki” ya da “et bağıllığı” şeklindedir. Ancak, “et eki” anketin belirlemeyi amaçladığı misyon ve vizyona hizmet etmemektedir. Bağıllık kavramı ise Türkçe'de daha çok sosyal kavramlar için kullanılmaktadır (ör. örgütsel bağıllık gibi) (10). Beslenmeye yönelik pozitif bağ ise genelde bağımlılık ile ifade edilmektedir (ör. şeker bağımlılığı, yeme bağımlılığı) (11). Bu nedenle anketin başlığının “et bağımlılığı” olmasına karar verilmiştir.

2.2.3. Test-Tekrar Test

Test-tekrar test güvenilirliğini belirleyebilmek için anketin uygulanmasının 2-4 hafta sonrasında anket uygulanan gruptan rastgele seçilen 40 kişiye tekrar test anketi uygulanmıştır.

2.3. İstatistiksel Analiz

Anketin güvenilirliğin belirlenmesinde CA katsayısı, madde analizi ve test-tekrar test güvenilirliği Sınıf İçi Korelasyon Katsayısı (ICC) kullanılmıştır (12). Anketin yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Bu analizde kullanılan uyum iyiliği indeksleri χ^2/df ki-kare fark istatistiği, Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Standartlaştırılmış Ortalama Hataların Karekökü (SRMR-Standardized Root Mean Square Residual), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (NNFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), İyilik Uyum İndeksi (GFI) ve Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI) olarak sıralanmaktadır (13).

Madde analizi, CA ve ICC hesaplamaları IBM SPSS yazılım programı (versiyon 26) kullanılarak tamamlanmıştır. DFA ise lavaan R (versiyon 0.6-13) ve semPlot R (versiyon 1.1.6) paketleri ile uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ 'dir.

2. BULGULAR

Katılımcıların %75,7'si kadın, %24,3'ü erkektir. Kadın ve erkek katılımcıların EBA alt boyut puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri sırasıyla hazırlık boyutu puanı için $3,3 \pm 1,2$ ve $4,1 \pm 1,0$; ilgi boyutu puanı için $4,2 \pm 0,9$ ve $4,4 \pm 0,7$; yetki boyutu puanı için $3,9 \pm 1,0$ ve $4,2 \pm 1,0$; bağımlılık boyutu puanı için $2,9 \pm 1,1$ ve $3,6 \pm 1,0$ ve küresel puan için $3,5 \pm 0,8$ ve $4,1 \pm 0,8$ şeklindedir.

EBA alt-puanlarının güvenilirlik analizi **Tablo 1**'de mevcuttur. Buna göre anketteki CA değerleri, hazcılık boyutu için 0,91, ilgi boyutu için 0,74, yetki boyutu için 0,76, bağımlılık boyutu 0,83 ve küresel puan için ise 0,91'dir.

Tablo 1. EBA'nın iç güvenilirlik analizi.

	CA
Hazcılık Puanı	0,91
İlgi Puanı	0,74
Yetki Puanı	0,76
Bağımlılık Puanı	0,83
Küresel Puan	0,91

EBA alt-puanlarının madde analizleri **Tablo 2**'de sunulmuştur. Madde bütün korelasyon verilerine göre en düşük değer küresel puan grubundaki 4. maddenin değeri olup, 0,32'dir. Madde silindiğinde CA değerleri 0,62 ve üstü şeklinde bulunmuştur.

Tablo 2. EBA'nın madde analizleri.

	Ortalama ± SS	Madde Bütün Korelasyonu	Madde silindiğinde CA
Hazcılık	3,46±1,23		
@1	3,62±1,34	0,80	0,88
@5	3,63±1,33	0,84	0,87
@8	3,52±1,41	0,72	0,91
@10	3,06±1,48	0,82	0,87
İlgi	4,39±0,79		
@4	4,33±1,15	0,46	0,74
@6	4,49±1,01	0,63	0,63
@13	4,56±0,90	0,47	0,72
@14	4,18±1,12	0,60	0,65
Yetki	3,99±0,98		

@3	4,11±1,05	0,52	0,76
@7	3,85±1,32	0,64	0,63
@15	4,0 ±1,20	0,64	0,62
Bağımlılık	3,08±1,13		
@2	2,94±1,36	0,71	0,83
@9	3,90±1,21	0,52	0,87
@11	2,63±1,42	0,76	0,82
@12	3,20±1,55	0,75	0,82
@16	2,73±1,46	0,68	0,83
Küresel Puan	3,67±0,85		
@1	3.617±1.34	0,77	0,90
@2	2.939±1.36	0,72	0,90
@3	4.112±1.047	0,57	0,91
@4	4.332±1.154	0,32	0,92
@5	3.626±1.329	0,82	0,90
@6	4.491±1.01	0,48	0,91
@7	3.85±1.324	0,44	0,91
@8	3.523±1.413	0,76	0,90
@9	3.897±1.21	0,62	0,91
@10	3.056±1.484	0,78	0,90
@11	2.626±1.418	0,65	0,91
@12	3.196±1.55	0,70	0,90
@13	4.556±0.896	0,33	0,92
@14	4.178±1.12	0,43	0,91
@15	3.995±1.201	0,54	0,91
@16	2.734±1.46	0,59	0,91

Test-tekrar test güvenilirlikleri ise **Tablo 3**'te sunulmuş olup, ilgi alt-puanının ICC değeri 0,5'ten düşük olup, diğerleri 0.78-0,92 arasında değişmektedir. Son olarak, küresel puanın ICC değeri de 0,92 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. EBA'nın test-tekrar test güvenilirliği.

	ICC
Hazcılık Puanı	0,92
İlgi Puanı	0,45
Yetki Puanı	0,78
Bağımlılık Puanı	0,91
Küresel Puan	0,92

Anket geçerliliğini belirlemeye ilişkin gerçekleştirilen iki düzeyli ölçüm modeli istatistiği verileri **Tablo 4'**te mevcuttur. İkinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi modelinde test edilen model için tüm faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve yüksek uyum indeksleri elde edilmiştir.

Tablo 4. İki düzeyli ölçüm modeli istatistikleri

-	Tahmin	Std.Err	z-değeri	P(> z)	Std.all	R-Kare
Haz Puanı=						
M1	1,00	1,15	0,86			0,73
M5	1,03	0,05	20,07	0,00	0,89	0,80
M8	1,00	0,05	19,51	0,00	0,81	0,66
M10	1,15	0,06	20,30	0,00	0,89	0,79
İlgi Puanı=						
M4	1,00	0,64	0,55			0,30
M6	1,25	0,16	7,69	0,00	0,78	0,61
M13	0,75	0,11	6,78	0,00	0,53	0,28
M14	1,30	0,17	7,69	0,00	0,74	0,55
Yetki Puanı=						
M3	1,00	0,83	0,79			0,63
M7	1,00	0,08	11,95	0,00	0,62	0,39

M15	1,05	0,09	12,31	0,00	0,73	0,53
Bağımlılık Puanı=						
M2	1,00	1,15	0,85			0,72
M9	0,68	0,04	16,58	0,00	0,65	0,42
M11	0,94	0,05	19,25	0,00	0,76	0,58
M12	1,09	0,06	19,53	0,00	0,81	0,65
M16	0,87	0,05	17,93	0,00	0,68	0,46
Küresel Puan=						
Haz	1,00	0,98	0,98			0,96
Ilgı	0,27	0,03	8,71	0,00	0,48	0,23
Yetki	0,48	0,03	14,97	0,00	0,66	0,43
Bağımlılık	0,94	0,05	17,37	0,00	0,92	0,84
Kestirim Yöntemi: Diagonally Weighted Least Squares- Diyagonal En Küçük Kareler; Uyum İstatistikleri: $\chi^2/df=151,93/101=1,50$; RMSEA = 0,05; SRMR=0,08; NFI = 0,97; NNFI = 0,99; CFI = 0,99; GFI = 0,98; AGFI = 0,97; Hoelter's critical N ($\alpha = .05$)=176,88.						

4. TARTIŞMA

Et tüketimine yönelik pozitif bağı ölçmeyi amaçlayan EBA'nın Türkçe güvenilirlik ve geçerlilik analizinin gerçekleştirildiği bu araştırma 214 üniversite öğrencisinin katılımıyla tamamlanmıştır. Anketin geliştirildiği referans yayında kadın ve erkek cinsiyet dağılımı yaklaşık olarak birbirine yakinken, anketin Türkçe versiyonundaki cinsiyet dağılımında eşitsizlik söz konusudur. Anketi geliştirme aşamasındaki katılımcıların yaş dağılımı 18-72 arasındayken, Türkçe validasyon çalışmasındaki katılımcılar 18-32 yaş arasındadır. Öte yandan, anketin orijinal çalışmasının 3. aşamasında tüm katılımcıların %64,4'ü yüksek öğrenim mezunuyken, %28,1'i lise ve %7,6'sı ilköğretim mezundur ve katılımcıların %7,2'si öğrencidir (7). Bu çalışmada ise tüm katılımcılar üniversite öğrencisidir. Ayrıca, Türkçe güvenilirlik-geçerlilik çalışmasında katılımcıların medeni durumu, BKİ değerleri, sınıf bilgileri, gelir seviyesi ve ikamet ettikleri yere ilişkin bilgiler edinilmiştir. Ancak, anketin geliştirildiği çalışmada katılımcıların bu bilgilerine yönelik herhangi bir veri yer almamaktadır (7). İki çalışma arasındaki farklılıkların temel sebebi anketin geliştirme aşamasında tüm

toplumu kapsayacak şekilde planlanması, Türkçe validasyonunun ise sadece üniversite öğrencilerinde alınmasıdır.

İç geçerlilik analizinde elde edilen CA değerlerine göre anketin Türkçe versiyonunun oldukça güçlü bir güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, küresel puan CA değeri 0.91; alt-puanların CA değerlerinin ise 0.74-0.91 arasında değiştiği saptanmıştır. Benzer şekilde, orijinal çalışmada küresel puanının CA değeri ise 0,92 iken; alt-puanların CA değerleri 0.77-0.92 arasında değişmektedir (7). Ancak, bu değerler araştırmanın ikinci aşamasında elde edilen veriler olup, anketin son versiyonunun uygulandığı örnekleme ait iç güvenilirlik analizi sonucu mevcut değildir.

ICC test-tekrar test güvenilirlik analizi orijinal çalışmada bulunmamasıyla birlikte bu çalışmada elde edilen değerlerin tümünün yeterli güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, ilgi alt-puanının ICC değeri 0,5'ten düşük olup zayıf güvenilirliği ifade etmektedir. Yetki alt-puanının ICC değeri 0,78 olup, bu değer iyi derece güvenilirliği göstermektedir. Son olarak, haz puanı, bağımlılık puanı ve küresel puana ait test-tekrar test güvenilirliği ICC değerleri 0,90 üzeri olarak hesaplanmış olup bu veriler mükemmel güvenilirliği göstermektedir. Anket genelinde, ilgi faktörünün ICC değerinin diğer faktörlere göre daha düşük çıkmasının sebebi bu faktörde değerlendirilen maddelerin ters puanlanması ve anketin uygulandığı dönemin öğrencilerin sınav dönemi olmasından kaynaklı olarak tam olarak anlaşılmasını engellemiş olmasıyla ilişkilendirilmiştir.

Anketin Türkçe versiyonun yapı geçerliliğini belirleyebilmek için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizinde belirlenen uyum iyiliği indeksi değerleri de orijinal çalışmaya oldukça benzerdir. Bu bağlamda, anketin χ^2/df değeri bu çalışmada 1,5 olarak belirlenmişken, orijinal çalışmanın ikinci aşamasında 2,3 ve üçüncü aşamasında 2,7 olarak belirlenmiştir ($\chi^2/df \leq 5$ kabul edilebilir uyum) (14). RMSEA değeri bu araştırma için 0,05 olarak belirlenmişken; orijinal araştırmanın ikinci aşamasında 0.05 ve üçüncü aşamasında 0,06'dır (RMSEA \leq 0.08 iyi uyum model kabul edilebilir). Son olarak, CFI değeri Türkçe validasyon çalışmasında 0,99 olarak belirlenmişken, anket geliştirilmesinin ikinci ve üçüncü aşamasında 0,97 olarak saptanmıştır (CFI \geq 0.90 iyi uyum model kabul edilebilir) (15-17). Ayrıca, orijinal çalışmadan farklı olarak Türkçe validasyon çalışmasında birçok SRMR değeri 0,08, NFI değeri 0,97,

NNFI değeri 0,99; GFI değeri 0,98 ve AGFI değeri ise 0,97 gibi yüksek uyum indeksi değerleri elde edilmiştir. Bu veriler, anketin Türkçe versiyonunun yapı geçerliliği olduğunu göstermektedir.

5. SONUÇ

Türkçe güvenilirlik-geçerlilik analizi gerçekleştirilen EBA, üniversite öğrencileri arasında güvenilir ve geçerli bir ölçek olarak kabul edilebilir. Bu bağlamda, iç güvenilirlik, madde analizi ve test-tekrar test puanları değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan yeterli güvenilirlik puanlarına ulaşıldığı belirlenmiştir. İkinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi modelinde test edilen model için ise tüm faktör yüklerinin istatistiksel olarak anlamlı bulunması ve yüksek uyum indeksleri elde edilmesi anketin Türkçe versiyonunun üniversite öğrencileri arasında yapı geçerliliği olduğunu göstermektedir.

Aşırı et tüketiminin neden olduğu kronik hastalıkların gelişimi ve çevresel sürdürülebilirlik sorunlarının engellenebilmesine yönelik bireysel risk faktörlerini belirleyebilme kapasitesine sahip, Türkçe güvenilirlik-geçerliliği alınan bu anket ile kişisel et tüketimine yönelik ayırıcı bir tanımlama yapılabilmesi mümkündür. Bu kapsamda, çalışmamız gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalara öncü nitelikte olup alana katkı sağlamaktadır.

6. KAYNAKÇA

1. Biesalski, H. K. (2005). Meat as a component of a healthy diet—are there any risks or benefits if meat is avoided in the diet?, *Meat science*, 70(3), 509-524.
2. Boada, L. D., Henríquez-Hernández, L. A., Luzardo, O. P. (2016). The impact of red and processed meat consumption on cancer and other health outcomes: Epidemiological evidences, *Food and Chemical Toxicology*, 92, 236-244.
3. Richi, E. B., Baumer, B., Conrad, B., Darioli, R., Schmid, A., Keller, U. (2015). Health risks associated with meat consumption: a review of epidemiological studies, *Int. J. Vitam. Nutr. Res.*, 85(1-2), 70-78.

4. Meier, J., Andor, M.A., Doebbe, F.C., Haddaway, N.R., Reisch, L.A. (2022). Do green defaults reduce meat consumption?, *Food Policy*, 110, 102298.
5. Reynolds, C.J., Buckley, J.D., Weinstein, P., Boland, J. (2014). Are the dietary guidelines for meat, fat, fruit and vegetable consumption appropriate for environmental sustainability? A review of the literature., *Nutrients*, 6(6), 2251-2265.
6. Clonan, A., Wilson, P., Swift, J.A., Leibovici, D.G., Holdsworth, M. (2015). Red and processed meat consumption and purchasing behaviours and attitudes: impacts for human health, animal welfare and environmental sustainability., *Public Health Nutrition*, 18(13), 2446-2456.
7. Graça, J., Calheiros, M. M., Oliveira, A. (2015) Attached to meat?(Un) Willingness and intentions to adopt a more plant-based diet., *Appetite*, 95, 113-125.
8. Gündüzoğlu, N. Ç., Fadiloğlu, Ç., Yılmaz, C. (2014). Obezlere özgü yaşam kalitesi ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliğinin incelenmesi, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 15, 63-68.
9. Brislin, R. W, 1986, The wording and translation of research instruments, In W. Lonner and J. Berry (Eds.), *Field Methods in Cross-Cultural Research*, 137-164, Beverly Hills, CA: Sage.
10. Kurşunoğlu, A., Tanrıöğen, E. B. A., 2010, İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 101-115.
11. Özkan, İ., Devrim, A., Bilgiç, P., 2017, Hafif şişman ve obez kadınlarda yeme bağımlılığı ile beslenme durumu ve depresyon ilişkisinin değerlendirilmesi, *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 45(3), 242-249.
12. Koo, T. K., Li, M. Y., 2016, A guideline of selecting and reporting intraclass correlation coefficients for reliability research, *Journal of chiropractic medicine*, 15(2), 155-163.
13. Akyüz, H. E., 2018, Yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi: Uygulamalı bir çalışma, *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(2), 186-198.

14. Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., Müller, H., 2003, Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures, *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
15. Hu, L. T., Bentler, P. M., 1999, Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
16. Marsh, H. W., Hau, K. T., Wen, Z., 2004, In search of golden rules: Comment on hypothesis-testing approaches to setting cutoff values for fit indexes and dangers in overgeneralizing Hu and Bentler's (1999) findings, *Structural Equation Modeling*, 11(3), 320-341.
17. Vandenberg, R. J., Lance, C. E., 2000, A review and synthesis of the measurement invariance literature: Suggestions, practices, and recommendations for organizational research, *Organizational Research Methods*, 3(1), 4-70.

IHS LC
2023